

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

زمان: ۱۰ صبح - ۱۵ دقیقه

شماره نام خانوادگی	شماره ردیف	شماره برگه
شماره نام خانوادگی دوم	شماره ردیف	شماره برگه

نیم سال اول ۹۸-۹۷

پایه سوم ۵ ساله
پایه پنجم ۷ ساله

مهر مدرسه

کد رهبری:	۲۹۷۱/۰۳
تاریخ:	۱۳۹۷/۱۰/۲۳
موضوع:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبایده العربیة
مدرس:	جلد چهارم: از ابتدای علم النحو تا ابتدای فی المنصوبات (ص ۱۱۷-۱۱۳)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- «أن» در عبارت «أُرِيدُ أَنْ أتعَلَّمَ» از کدام نوع است؟ ص ۱۷

الف. مخففة از ثقیله

ب. موصوله

ج. مفسره

د. زائده

۰/۵

۲- فعل مضارع، در کدام گزینه منصوب نیست؟ ص ۲۱

الف. لا تَقْرُبُ مِنَ الشَّرِّ فَتَقَعْ فِيهِ.

ب. رَزَقَنِي اللهُ مَالًا فَأَتَصَدَّقُ بِهِ.

ج. لَيْتَ لِي مَالًا فَأَجُودُ بِهِ.

د. زَيْدٌ غَيْرُ قَادِمٍ فَنَنْتَظِرُهُ.

۰/۵

۳- در کدام گزینه، حذف «فاء» جایز است؟ ص ۲۸

الف. إِنْ كُنْتَ تُحِبُّ اللهُ أَ فَلَا تَمْتَلِ أَمْرَهُ.

ب. إِنْ سَقَطَ عَدُوُّكَ فَلَا تَشْمَتْ بِهِ.

ج. إِنْ أَسَاءُوا فَيَسَّ مَا فَعَلُوا.

د. مَنْ يَطْلُبُ فَيَجِدْ.

۰/۵

۴- ترکیب همیشگی کلمه «معاذ» چیست؟ ص ۵۱

الف. مفعول مطلق

ب. مفعول به

ج. ظرف

ب. حال

۵- با توجه به عبارت «إِنَّ لَامَ التَّأَكِيدِ يُؤْتِي بِهَا لِتَوْكِيدِ النَّفْيِ بَعْدَ «كَانَ» الْمُنْفِيَةِ نَحْوُ: «مَا كَانَ اللهُ لِيُظْلِمَ النَّاسَ» تَسْمَى أَيْضًا هَذِهِ اللَّامُ

۱/۵

اللَّامُ الْجَحُودُ لِمَا لَمْ يَمْتَلِكْهَا الْجَحْدُ» بِه سَوَآلَاتٍ زِيْر پَاسِخ دِهِيْد. ص ۱۹ - ۱/۵ نمره

الف) اعراب و نقش «المنفية» چیست؟ جواب: صفت «كان» و مجرور

ب) نقش و اعراب محلی «هذه» چیست؟ جواب: نائب فاعل و محلا مرفوع

ج) «اللام» دوم در عبارت چه نقش و اعرابی دارد؟ جواب: مفعول دوم و منصوب

۲

۶- با چه شرایطی به جای «فاء» رابط در جواب شرط، «إِذَا» فجائیة می آید؟ ص ۲۹ - ۲ نمره

جواب: ۱. جمله جواب اسمیه باشد. ۲. جمله جواب خبری مثبت باشد. ۳. جمله جواب با نواسخ شروع نشود. ۴. ادات شرط «إِنْ» یا «إِذَا» باشد.

۱/۵

۷- در مورد آیه شریفه «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» به سَوَآلَاتٍ زِيْر جَوَاب دِهِيْد. ص ۳۵ - ۱/۵ نمره

الف) مجرور «حَتَّى» را مشخص کنید. جواب: (أَنْ) تنفقوا

ب) جمله «تُحِبُّونَ» چه نقش و اعراب محلی دارد؟ جواب: صله و محلی از اعراب ندارد.

ج) متعلق حرف جر «مِمَّا» را مشخص کنید. جواب: «تَنَفَّقُوا»

۱/۵

۸- نقش کلماتی که زیرشان خط کشیده شده است را مشخص کنید. ص ۴۲ و ۴۳ و ۵۸ - ۱/۵ نمره

الف) «هَيِّهَاتَ هَيِّهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ»: جواب: فاعل

ب) الْمَدِيْنَةُ نَظِيْفَةٌ سَوَارِعُهَا: جواب: فاعل

ج) «وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِيْنَ»: جواب: مبتدا

۹- علت نادرستی عبارت «ذَهَبًا أَخَوَاكَ» و «تَعَلَّمَ الْفَتَاةُ» را بیان کنید. ص ۴۴ - ۱ نمره

۱

جواب: عبارت اول صحیح نیست چون هرگاه فاعل، اسم ظاهر باشد فعل باید مفرد بیاید.
دومی صحیح نیست چون هرگاه فاعل، مؤنث حقیقی باشد واجب است فعل نیز مؤنث شود.

۱۰- جملات زیر را مجهول کنید. ص ۵۰ و ۵۱ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) كَسَوْتُ الْفَقِيرَ ثَوْبًا: جواب: كُسِيَ الْفَقِيرُ ثَوْبًا.

ب) صَمَتَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ: جواب: صِيِمَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.

۱۱- محذوف را در جملات زیر بیان کنید. ص ۷۲ و ۸۴ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) لَوْلَا الْعَدْلُ لَفَسَدَتِ الرَّعِيَّةُ: جواب: لَوْلَا الْعَدْلُ مَوْجُودٌ

ب) لَا يَأْمَنُ الدَّهْرَ ذُو بَغْيٍ وَ لَوْ مَلِكًا: جواب: و لَوْ كَانَ مَلِكًا.

ج) قَالَ الْجَاهِلُ فِي قَلْبِهِ لَيْسَ إِلَهُ: جواب: لَيْسَ إِلَهُ مَوْجُودًا.

۱۲- فائده ضمیر فصل چیست؟ با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۷۴ - ۱ نمره

۱

جواب: أَخُوكَ هُوَ الْعَالِمُ - فائده: جداسازی خبر از تابع؛ با آمدن ضمیر فصل می فهمیم که اسم بعد از آن خبر است نه تابع (صفت) اسم ماقبل ضمیر.

۱/۵

۱۳- دو احتمال موجود در معنای عبارت «لَا رَجُلَيْنِ فِي الدَّارِ» را توضیح دهید. ص ۱۰۵ - ۱/۵ نمره

جواب: احتمال اول این است که «لا» برای نفی جنس «رجال» باشد به این معنا که از جنس مرد کسی در خانه نیست و احتمال دوم این است که نفی تنبیه می کند یعنی ممکن است یک یا چند مرد در خانه باشد.

سازمان سنجش و ارزشیابی
وزارت آموزش عالی

ساعت برگزاری: ۸ صبح نمره: ۱۵ مدت پاسخگویی: ۹۰ دقیقه

امتحانات متمرکز عمومی شهریور ۱۴۰۰-۱۳۹۹

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

مهر مدرسه

کد امتحان:	۲۴۰۰۳/۰۱
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۰۶/۰۱
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبایذ العربیه - ج ۴
محدوده:	از ابتدای علم النحو تا ابتدای منصوبات (ص ۱۱۷-۱۳)
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمی: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- در کدام گزینه «آن» ناصبه نیست؟ ص ۱۰

- الف. علمت أن لا یذهب زید
- ب. أعجبتني أن یقوم زید
- ج. ان تصوموا خیر لکم
- د. أريد أن أتعلّم

۰/۵

۲- جمله: «لا يرجع أخوک...» در عبارت: «علمت أن لا يرجع أخوک» چه ترکیبی دارد؟ ص ۱۷

- الف. مفسره لامحل لها
- ب. حال محلا منصوب
- ج. خبر محلا مرفوع
- د. صله لامحل لها

۰/۵

۳- در کدام آیه: «لام مزحلقه» وجود دارد؟ ص ۱۱۰

- الف. «وَلَسَوْفَ یُعْطِیْكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ»
- ب. «إِنَّا إِن شَاءَ اللّٰهُ لَمُهْتَدُونَ»
- ج. «لَمْ یَكُنِ اللّٰهُ لَیْغِرْ لَهُمْ»
- د. «إِن لَمْ یَكُنْ لَكُمْ وَاوَدٌ»

۰/۵

۴- در عبارت: (سْتَجَازِیْ اِنْ خَیْرًا وِ اِنْ شَرًّا)، خیراً نقش اعرابی دارد؟ ص ۸۳

- الف. مفعول به
- ب. خبر کان
- ج. اسم إن
- د. تمییز

۰/۵

۵- در آیه شریفه: «أَلَيْسَ اللّٰهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ» کدام گزینه خبر «لیس» است؟ ص ۹۶

- الف. فعل عام محذوف (یَسْتَقِرُّ)
- ب. اسم محذوف (كائناً)
- ج. «کاف»
- د. «عبد»

۰/۵

۶- معنی «لکن» کدام است؟ ص ۱۰۹

- الف. استدرک
- ب. اضراب
- ج. ترجی
- د. تشبیه

۷- اصطلاحات زیر را تعریف نموده و برای هر یک مثال بزنید. ص ۱۱۰ و ۱۱۹

الف) لام مَرْحَلَه: جواب: لام تأکید (ابتدائیت) است که بر سر اسم «ان» داخل می‌شود البته در صورتی که مؤخر شود. مانند: ان فی الدار لزیداً.
ب) شبه مضاف: جواب: هر اسمی که به واسطه عمل کردن و یا عطف، به ما بعد خود مرتبط شود. مانند: لاراکباً فرساً فی الطريق.

۸- نقش کلماتی که زیر آن خط کشیده شده را مرقوم فرمایید. ص ۲۴

الف) مَتِي تَنْصِرُ أَنْصِرُ: جواب: ظرف

ب) مَنِ تَنْصِرُ أَنْصِرُهُ: جواب: مفعول به

ج) مَنِ يَذْهَبُ أَذْهَبُ مَعَهُ: جواب: مبتداء

د) أَيُّ ضَرْبٍ تُضْرِبُ أَضْرِبُ: جواب: مفعول مطلق

۹- فاعل را در عبارات زیر مشخص کنید. ص ۶۶

الف) کفی بالله: جواب: الله فاعل

ب) ولتنتظر نفس ما قَدَمْتَ لَعْدُ: جواب: نفس، هی در قَدَمْتَ

ج) ابتلی ابراهیم ربّه: جواب: ربّه فاعل

د) أفادنی کلامک: جواب: کلامک فاعل

۱۰- علت و وجوب تقدیم «مفعول به» در موارد زیر را بنویسید. ص ۶۶ تا ۶۹

الف) «اذِ ابْتَلَىٰ اِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ»: جواب: به فاعل ضمیری متصل است که به مفعول به بر می‌گردد، لذا باید مقدم شود تا عود ضمیر به مرجع متأخر لفظی و رتبی پیش نیاید.

ب) «أَيُّ مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ»: جواب: مفعول به صدارت طلب می‌باشد.

۱۱- اعراب کلمات مشخص شده را بنویسید. ص ۵۱

«إِذَا لَمْ يَكُنْ فِي الْكَلَامِ مَفْعُولٌ بِهِ، نَابَ عَنِ الْفَاعِلِ مَا تَصَرَّفَ مِنَ الْمَصْدَرِ وَالظَّرْفِ بِشَرَطِ أَنْ يَكُونَ كُلُّ مِنْهُمَا مَخْتَصِماً»

جواب: نقش کلمات بترتیب: اسم کان و مرفوع - ما فاعل ناب و محلاً مرفوع - مضاف الیه محلاً مجرور - خبر کان و منصوب

۱۲- اسم و خبر «نواسخ» را در مثال‌های زیر معین و اعراب هر یک را بنویسید. ص ۹۷ و ۱۱۵

الف) «خُذِ الْحِكْمَةَ أَتَىٰ كَانَتْ»

جواب: اسم «کانت» ضمیر مستتر (هی): محلاً مرفوع - خبر «کانت» (آئی): محلاً منصوب.

ب) «إِنَّ مِنْ مَّكَارِمِ الْأَخْلَاقِ أَنْ تُصَلَّ مِنْ قَطْعِكَ»

جواب: اسم «ان» مصدر مؤول (ان تصل...): منصوب - خبر «ان» (من مکارم) متعلق به محذوف خبر برای «ان»: محلاً مرفوع

ج) «قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتَوُ تَذَكَّرُ يَوْسُفُ»: جواب: «أنت» مستتر، اسم «تَفْتَوُ» - جمله «تَذَكَّرُ يَوْسُفُ» خبر.

۱۳- حرکت همزه «ان» را در جملات زیر معین کنید. (وجوب الكسر - وجوب الفتح - جواز الكسر و الفتح) ص ۱۱۲ تا ۱۱۴

الف) سمعت خطيباً أنه امير الخطباء: جواب: وجوب كسر

ب) إنزل حيث ان الأمن مستتب: جواب: وجوب كسر

ج) أعجبنى أنك تتكلم كلام العلماء: جواب: وجوب فتح

د) احذر الكسل انه علة الفقر: جواب: جواز الكسر و الفتح

امتحانات متمرکز عمومی شهریور ۹۹-۱۳۹۸

پایه سوم پاره وقت، دوم ورودی بهمن

مهر مدرسه

کدامتجان:	۲۹۹۳/۰۲
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۰۶/۰۱
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبایء العربیه ۴
محدوده:	از ابتدای کتاب تا ابتدای منصوبات (ص ۱۱۷-۱۳)
حذفیات:	ندارد

ساعت برگزاری:	۱۱:۳۰ صبح
نمره:	۱۵
ساعت پایانی:	۷۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره عدد	نمره به حروف

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علیه: شهرستان: استان:

۰/۵

۱- گزینه صحیح در مورد «أن» در عبارت «عَلِمْتُ أَنْ لَا يَرْجِعُ أَخُوكَ» را معین کنید. ص ۱۷

الف. لا تنصب المضارع لأنها مخففة من الثقيلة.

ب. تنصب المضارع لأنها مخففة من الثقيلة.

ج. لا تنصب المضارع لأنها تفسيريته زائدة.

د. تنصب المضارع لأنها مصدرية ناصبة.

۰/۵

۲- در کدام مورد تقدیم «خبر» بر «مبتدا» ممتنع است؟ ص ۶۱ و ۶۰

الف. كَيْفَ أَخُوكَ؟

ب. الدَّرْهَمُ أَنْفَقَهُ.

ج. زَيْدٌ فِي الدَّارِ.

د. هُنَا زَيْدٌ.

۰/۵

۳- کدام گزینه در مورد ترکیب «أنت» در آیه شریفه «كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ» صحیح است؟ ص ۷۴

الف. عطف بیان

ب. بلا نقش

ج. خبر اول

د. مبتدا

۰/۵

۴- در کدام مورد تقدیم خبر «فعل ناقصه» صحیح است؟ ص ۸۲

الف. ضاربا ما كان عمرو

ب. قائما أصبح عمرو

ج. حاضرا ليس بكر

د. جالسا مادام زيد

۲

۵- اعراب «فعل مضارع» را در موارد چیست؟ چرا؟ ص ۳۲-۲۱

الف) رَزَقَنِي اللَّهُ مَا لَأَ فَأَتَصَدَّقُ بِهِ: جواب: رفع. زیرا فعل مضارع بعد از جمله مثبت آمده و بدان عطف شده است.

ب) لَا تَقْرُبْ مِنَ الشَّرِّ فَتَقَعُ فِيهِ: جواب: نصب. چون فعل مضارع مقرون به فاء شده و بعد از نهی آمده است.

ج) مَا تَزَالُ تَأْتِينَا فَتُحَدِّثُنَا: جواب: رفع. زیرا نفی جمله قبل از مضارع به اثبات تاویل می رود.

د) أَطْلُبُ الْعِلْمَ تَنْجِحَ فِي الدَّارَيْنِ: جواب: جزم. چون فعل مضارع مجرد از فاء بوده و بعد از طلب واقع شده است.

۲

۶- در موارد زیر علت وجوب مقدم شدن «مفعول به» چیست؟ ص ۴۸ و ۴۷

الف) «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ»: جواب: محصور بودن فاعل.

ب) «مَنْ كَسَاهُ الْحَيَاءُ ثَوْبَهُ لَمْ يَرِ النَّاسُ عَيْبَهُ»: جواب: مفعول، ضمیر متصل و فاعل، اسم ظاهر است.

ج) «إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ»: جواب: به فاعل ضمیری متصل است که به مفعول به برمی گردد.

د) «وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ»: جواب: عامل مفعول (السَّائِلَ) بعد از فاء جزء در جواب «أَمَا» آمده و فعل (لَا تَنْهَرْ) معمول دیگری ندارد.

۲

۷- وجوه ترکیبی جملات زیر را بنویسید. ص ۶۹ و ۶۸

الف) هل قادمان الغائبان جواب: قادمان- خبر مقدم- الغائبان: مبتدای موخر

ب) ما مسافر زید جواب: مسافر: خبر مقدم - زید: مبتدای موخر. همچنین مسافر: مبتدای وصفی - زید: فاعل و جانشین خبر

ج) ما قائم ابواه زید جواب: قائم: خبر مقدم- ابواه: فاعل قائم - زید: مبتدای موخر

۸- در جملات زیر کدام یک از ارکان جمله (مبتدا - خبر) حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید. (وجوبی - جوازی) ص ۷۳-۷۱

	۲
--	---

الف) الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ: جواب: حذف وجوبی مبتدا.

ب) خَرَجَتْ فَإِذَا الْعَدُوُّ: جواب: حذف جوازی خبر.

ج) لَعَمْرُكَ لَأَقُومَنَّ: جواب: حذف وجوبی خبر.

د) نِعِمَّ الرَّجُلُ زَيْدٌ: جواب: حذف وجوبی مبتدا.

	۲
--	---

۹- علت عدم جواز حذف نون «كان» در موارد زیر چیست؟ ص ۸۴

الف) لَمْ يَكُنِ اللَّهُ: جواب: چون بعدش همزه وصل است.

ب) مَا أَكُونُ: جواب: چون مجزوم نیست.

ج) لَمْ يَكُنْهُ: جواب: چون بعدش ضمیر نصب است.

د) مَا كَانَ: جواب: چون ماضی است.

	۲
--	---

۱۰- حکم همزه «ان» در موارد زیر چیست؟ چرا؟ ص ۹۹-۱۰۲

الف) الْمَدْرَسَةُ أَنَّهُمَا مَنَارُ التَّهْذِيبِ. جواب: وجوب کسر. زیرا خبر از ذات واقع شده است.

ب) أَحْذَرُ الْكَسَلَ أَنَّهُ عَلَّةُ الْفَقْرِ. جواب: جواز فتح و کسر. زیرا در موضع تعلیل واقع شده است.

ج) تَبَّ إِذْ إِنَّ اللَّهَ رَاحِمٌ. جواب: وجوب کسر. زیرا بعد از إِذْ واقع شده است.

د) عِنْدِي أَنْتَكَ عَالِمٌ. جواب: وجوب فتح. چون در موضع مبتدا واقع شده است.

	۱
--	---

۱۱- چهار مورد از وجوه افتراق «ضمیر شأن» با سایر ضمائر را بنویسید. ص ۱۱۰

جواب: ۱. ضمیر شأن برخلاف اصل به مابعدش بر می‌گردد. ۲. همیشه به صیغه مفرد می‌آید. ۳. همیشه به صیغه غائب استعمال می‌شود. ۴. خبرش بر آن مقدم نمی‌شود.

۵. لازم نیست ضمیری در خبرش باشد تا به آن باز گردد. ۶. مفسرش دارای اعراب محلی است به خلاف سایر مفسرات.

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم‌سال اول ۹۴-۹۳

سوم ۵ ساله
چهارم ۷ ساله

مهر مدرسه

کد استان:	۲۹۳۱/۰۵
تاریخ:	۱۳۹۳/۱۰/۱۳
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبایده عربیه جلد ۴
مورد:	از ابتدای علم النحو تا ابتدای فی المنصوبات (ص ۱۳۵ - ۱۱)

ردیف:		
نامت‌گزینی: ۸ صبح	نمره: ۲۰	مدت باکالی: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حروف

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد پستی: مدرسه علی: شهرتان: استان:

۱- مضارع در کدام مورد «مرفوع» می‌باشد؟ ص ۲۰

- الف. قَلَمًا تَكَلِّمُنَا فَنَفْرَحُ مِنْ كَلَامِكَ.
- ب. لَيْتَ لِي فُرْصَةٌ فَأَسْتَفِيدَ مِنْهَا.
- ج. لَا تَقْرَبُ مِنَ الشَّرِّ فَتَقَعُ فِيهِ.
- د. رُوِيَ أَحَاكُ فَيُدْرِكُ الْحَقَّ.

۲- در کدام مورد تقدیم «فاعل» بر «مفعول» جایز است؟ ص ۴۶ و ۴۷

- الف. أَفَادَنِي الدِّينَ الْقَوِيمُ.
- ب. يُفْصِلُ كَلَامَهُ زَيْدٌ.
- ج. بَاعَ الدَّارَ صَاحِبِهَا.
- د. أَمَا النَّحْوَ فَتَعَلَّمْ.

۳- ابتدائیت «نکره» در کدام مورد جایز نیست؟ ص ۶۰ و ۶۱

- الف. عَجَبٌ لَزِيدٌ.
- ب. كُلُّ فِي خُسْرٍ.
- ج. كِتَابٌ اشْتَرَيْتَهُ.
- د. هَلْ رَجُلٌ قَائِمٌ.

۴- با توجه به احکام «ضمیر فصل»، استعمال صحیح را معین کنید. ص ۸۶

- الف. إِنَّ هِنْدًا هِيَ الْعَالِمَةُ الْمُتَخَلِّقَةُ.
- ب. جَعَلْنَا دَرِيَّتَهُمْ إِيَّاهُمْ الْبَاقِينَ.
- ج. رَأَيْتُ أَحَدًا هُوَ أَعْلَمُ النَّاسِ.
- د. كَانَ زَيْدٌ هُوَ مَرَجِعُ الْعُلَمَاءِ.

۵- دخول «أن» بر سر خبر کدام یک از افعال «مقاربه» ممتنع است؟ ص ۱۰۱

- الف. حَرَىٰ
- ب. شَرَعَ
- ج. عَسَىٰ
- د. كَادَ

۶- گزینه صحیح در مورد «لا» نفی جنس را معین کنید. ص ۱۱۸ تا ۱۲۰

- الف. إِنَّ الْجَارَ وَ الْمَجْرورَ خَبْرَ «لا» فِي «لَا يَدِي لَهُ».
- ب. لَا يَتَقَدَّمُ خَبْرَهَا وَ لَكِنْ يَجُوزُ تَقْدِيمُ اسْمِهَا عَلَيْهَا.
- ج. إِنَّ مَحَلَّ اسْمِ «لا» مَعَهَا رَفْعٌ عَلَى الْإِبْتِدَاءِ.
- د. بَطَلُ عَمَلِهَا إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا حَرْفُ الْعَطْفِ.

۷- شرائط نصب «إذن» را نوشته و یک مثال بزنید. ص ۱۸ - ۱/۵ نمره

جواب: ۱. در ابتدای جمله جواب واقع شود. ۲. به فعل خود متصل باشد. ۳. فعل بعد از آن مستقبل باشد. مثال: إِذْنُ تَبْلُغَ الْقَصْدَ.

۸- آیا دخول «فاء» جواب در جملات زیر صحیح است؟ چرا؟ ص ۲۷ و ۲۸ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) مَنْ اشْتاقَ الْجَنَّةَ فَلَمْ يَظَلِّمْ نَفْسَهُ أَبَداً: جواب: خیر، زیرا جواب، مضارع منفی به «لم» بوده و آمدن «فاء» ممتنع است.

ب) إِنْ تَتَعَلَّمَنَّ النَّحْوَ فَتَدْرِكَنَّ مَعَانِيَ الْقُرْآنِ: جواب: بله، چون جواب فعل مضارع مثبت بوده و آمدن «فاء» جایز است.

۹- دلیل اشتراط قیود معین شده در عبارت «الفاعل اسمٌ مرفوعٌ قُدِّمَ علیه فعلٌ تامٌ معلومٌ أُسْنِدُ إِلَیْهِ» را به طور کامل بنویسید. ص ۴۱ و ۴۲

۲

۲- نمره

جواب: قُدِّمَ علیه: زیرا اگر فعل مؤخر از مرفوع بیاید آن مرفوع مبتدا است نه فاعل.

تام: چون اگر فعل ناقصه باشد، مرفوع، اسم آن فعل است نه فاعل.

معلوم: زیرا اگر فعل مجهول باشد، مرفوع نائب فاعل می‌باشد.

أُسْنِدُ إِلَیْهِ: چون اگر فعل به مرفوع اسناد داده نشود آن مرفوع فاعل نبوده بلکه بنابه ترکیب جمله، نقش دیگری دارد.

۱۰- در جملات زیر «فاعل» را حذف نموده و فعل را «مجهول» نمایید. (با درج کامل حرکات) ص ۵۱ تا ۵۳ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) أَوْصِيكَ بِلباسِ التَّقْوَى: جواب: تُوصِيَنَّ بِلباسِ التَّقْوَى!

ب) أَهَانَ بَكَرٌ أَبَا زَيْدٍ: جواب: أَهِنَ أَبُو زَيْدٍ.

ج) مَرَّ زَيْدٌ بِبُهْنِدٍ: جواب: مَرَّ بِبُهْنِدٍ.

۱۱- عبارت زیر را توضیح داده و مثال بزنید. ص ۷۰ - ۲ نمره

۲

ترتیب جمله خبر بالمبتدأ بغير الضمیر إذا كان المبتدأ داخلاً تحت العموم الذی یشتمل علیه بعض الجملة ای تكون جملة الخبر متضمنةً اسماً أعم من المبتدأ فیكون المبتدأ داخلاً تحته.

جواب: گاهی جمله خبر بدون ضمیر به مبتدا مرتبط می‌شود و آن زمانی است که جمله خبر شامل اسم عامی باشد که مبتدا یکی از افراد و مصادیق آن اسم عام باشد. مانند: التصویرُ نِعَمُ الفَنِّ.

۱۲- در جملات زیر کدام یک از ارکان جمله (مبتدا - خبر) حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید. (وجوبی - جوازی) ص ۸۰ و ۸۱ - ۲ نمره

۲

الف) الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ: جواب: حذف وجوبی مبتدا.

ب) خَرَجْتُ فَإِذَا الْعَدُوُّ: جواب: حذف جوازی خبر.

ج) لَعَمْرُكَ لَأَقُومَنَّ: جواب: حذف وجوبی خبر.

د) نِعْمَ الرَّجُلُ زَيْدٌ: جواب: حذف وجوبی مبتدا.

۱۳- معنای «أفعال ناقصه» زیر را بنویسید. ص ۹۳ - ۲ نمره

۲

الف) صارَ: جواب: دگرگونی و انتقال

ب) ما دامَ: جواب: استمرار خبر

ج) باتَ: جواب: اتصاف خبر برای اسم در شب

د) ما قَتِيَّ: جواب: ملازمه و پیوستگی خبر برای اسم

۱۴- حرکت همزه «ان» در موارد زیر چیست؟ چرا؟ ص ۱۱۲ و ۱۱۳ - ۲ نمره

۲

الف) أَقْسَمُ بِنَفْسِي أَنِّي لَأُكافِتَنَّكَ: جواب: کسره - چون جواب قسم بوده و بر سر خبرش «لام» درآمده است.

ب) دَخَلْتُ بَعْدَ أَنْكَ ذَهَبْتَ: جواب: فتحة - چون در محلّ مضافُ إِلَیْهِ قرار گرفته است.

ج) مَرَرْتُ بِرَجُلٍ أَنَّهُ أَتَقَى الْعُلَمَاءِ: جواب: کسره - زیرا صفت برای اسم عین (ذات) واقع شده است.

د) رَأَيْتَ زَيْدًا الَّذِي أَنَّهُ فَقِيهٌ: جواب: کسره - زیرا در ابتدای جمله صله آمده است.

۱۵- اعراب «تابع» را در جملات زیر بنویسید. ص ۱۰۶ و ۱۲۱ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) ما زَيْدٌ الْقائِمُ بِلِ الْجالِسِ: جواب: رفع

ب) لا رَجُلٌ وَ الْحَسَنُ فِي الدَّارِ: جواب: رفع

ج) لا امْرَأَةٌ ناصِرَةٌ وَ مَنْصُورَةٌ: جواب: نصب

۱۶- با توجه به احکام «ضمیر شأن» دلیل نادرستی جملات زیر را بنویسید. ص ۱۲۵ و ۱۲۶ - ۱ نمره

۱

الف) إِنْ هِيَ الدُّنْيَا تَمَكَّرُ بِأَهْلِهَا: جواب: ضمیر شأن بعد از حروف مشبهه (إِنَّ) اسم آنها بوده و باید به صورت ضمیر منصوبی (إنَّها) بیاید.

ب) هُمُ الْقَوْمُ مَتَعَلِّمُونَ: جواب: ضمیر شأن تنها به صورت مفرد ذکر می‌شود نه تثنیه و جمع.

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کدامتجان:	۲۹۹۳/۰۲
تاریخ آزمون:	۱۳۹۹/۰۶/۰۱
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبایذ العربیه ۴
محدوده:	از ابتدای کتاب تا ابتدای منصوبات
حذفیات:	ندارد

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلکبی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۱- گزینه صحیح در مورد «أن» در عبارت «عَلِمْتُ أَنْ لَا يَرْجِعَ أَخُوكَ» را معین کنید.

- الف. لا تنصب المضارع لأنها مخففة من الثقيلة.
- ب. تنصب المضارع لأنها مخففة من الثقيلة.
- ج. لا تنصب المضارع لأنها تفسيريته زائدة.
- د. تنصب المضارع لأنها مصدرية ناصبة.

۰/۵

۲- در کدام مورد تقدیم «خبر» بر «مبتدا» ممتنع است؟

- الف. كَيْفَ أَخُوكَ؟
- ب. الدَّرْهَمُ أَنْفَقَهُ.
- ج. زَيْدٌ فِي الدَّارِ.
- د. هُنَا زَيْدٌ.

۰/۵

۳- کدام گزینه در مورد ترکیب «أنت» در آیه شریفه «كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبَ» صحیح است؟

- الف. عطف بیان
- ب. بلا نقش
- ج. خبر اول
- د. مبتدا

۰/۵

۴- در کدام مورد تقدیم خبر «فعل ناقصه» صحیح است؟

- الف. ضاربا ما كان عمرو
- ب. قائما أصبح عمرو
- ج. حاضراً ليس بكر
- د. جالسا مادام زيد

۰/۵

۵- اعراب «فعل مضارع» را در موارد چیست؟ چرا؟

الف) رَزَقَنِي اللهُ مَا لَأَ فَأَتَصَدَّقُ بِهِ:

ب) لَا تَغْرُبْ مِنَ الشَّرِّ فَتَنْقَعُ فِيهِ:

ج) مَا تَزَالُ تَأْتِينَا فَتُحَدِّثُنَا:

د) أُطَلِّبُ الْعِلْمَ تَنْجِحَ فِي الدَّارَيْنِ:

۲

۶- در موارد زیر علت وجوب مقدم شدن «مفعول به» چیست؟

الف) «إِنَّمَا يَخْشَى اللهُ مِنَ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ»:

ب) «مَنْ كَسَاهُ الْحَيَاءُ تَوْبَهُ لَمْ يَرِ النَّاسُ عَيْبَهُ»:

ج) «إِبْتَلَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ»:

د) «وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ»:

۲

۷- وجوه ترکیبی جملات زیر را بنویسید.

الف) هل قادمان الغائبان:

ب) ما مسافرٌ زیدٌ:

ج) ما قائمٌ ابواه زیدٌ:

۲

۸- در جملات زیر کدام یک از ارکان جمله (مبتدا - خبر) حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید. (جوابی - جوازی)

الف) الْحَمْدُ لِلَّهِ الْكَرِيمِ:

ب) خَرَجْتُ فَإِذَا الْعَدُوُّ:

ج) لَعَمْرُكَ لَأَقُومَنَّ:

د) نِعِمَّ الرَّجُلُ زَيْدٌ:

۲

۹- علت عدم جواز حذف نون «كان» در موارد زیر چیست؟

الف) لَمْ يَكُنِ اللَّهُ:

ب) مَا أَكُونُ:

ج) لَمْ يَكُنْهُ:

د) مَا كَانَ:

۲

۱۰- حکم همزه «ان» در موارد زیر چیست؟ چرا؟

الف) الْمَدْرَسَةُ أَنَّهُمَا مَنَارُ التَّهْذِيبِ:

ب) أَحْذَرُ الْكَسَلَ أَنَّهُ عَلَّةُ الْفَقْرِ:

ج) تَبُّ إِذْ أَنْ اللَّهَ رَاحِمٌ:

د) عِنْدِي أَنْكَ عَالِمٌ:

۲

۱۱- چهار مورد از وجوه افتراق «ضمیر شأن» با سایر ضمائر را بنویسید.

۱

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۳۱ معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری می‌باشد.»

سازمان آموزش عالی
جمهوری اسلامی ایران

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۰

ساعت برگزاری: ۱۰:۳۰ صبح | نمره: ۱۵ | مدت پانجمی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

مهر مدرسه

کد طلسمی:

کد امتحان:	۲۴۰۰۱/۱۳
تاریخ آزمون:	۱۴۰۰/۱۰/۱۳
عنوان:	نحو عالی ۱
کتاب:	مبادی العربیه - جلد چهارم
محدوده:	از ابتدای علم النحو تا ابتدای منصوبات (ص ۱۱۷-۱۳)
حذفیات:	ندارد

کلمه از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۰/۵

۱- حکم تقدیر «أَنَّ» در مثال‌های «اتَّقِ اللَّهَ لَأَن تَدْخُلَ الْجَنَّةَ» و «حَسَنَ سِيرَتِكَ لَأَن لَّا تَذُمَّ» به ترتیب کدام است؟ ص ۱۹

- الف. ممتنع - واجب
- ب. واجب - جائز
- ج. جائز - ممتنع
- د. جائز - واجب

۰/۵

۲- کدام گزینه درباره آیه شریفه: «أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا» صحیح نیست؟ ص ۲۷

- الف. یأت، فعل مجزوم و جواب شرط
- ب. این ما، اسم شرط و مفعول فیه
- ج. ما، استفهامیه و مضاف الیه
- د. الله، فاعل

۰/۵

۳- نقش و اعراب «عالم» در عبارت: «هل من عالمٍ فی المدینة» چیست؟ ص ۵۶

- الف. مفعول به برای فعل محذوف - محلا منصوب
- ب. مدخول حرف جر - فاقد محل اعراب
- ج. مبتدای وصفی - محلا مرفوع
- د. مبتدای اسمی - محلا مرفوع

۰/۵

۴- کدام یک مسووع «ابتدا به نکره» نمی‌باشد؟ ص ۵۸ و ۵۷

- الف. استعمال نکره برای تعجب
- ب. وقوع بعد از «لولا» شرطیه
- ج. وقوع بعد از «إذا» شرطیه
- د. عمل کردن مبتدا

۰/۵

۵- در کدام یک از جمله‌های زیر تقدیم مبتدا واجب است؟ ص ۶۱ و ۶۰

- الف. کم عبید فی بیت ابی
- ب. انما عادل الله
- ج. کیف حالك
- د. هنا أخوك

۰/۵

۶- خبر در آیه شریفه: «وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ» از کدام نوع است؟ ص ۶۷

- الف. جمله اسمیه و فعلیه
- ب. مفرد و جمله
- ج. جمله اسمیه
- د. مفرد

۰/۵

۷- در کدام مثال، دخول «لام ابتدا» بر خبر جائز نیست؟ ص ۹۶

- الف. إن أهل الإيمان نعم الناس.
- ب. إنکم جاهدتم فی الله.
- ج. إن الله یسمع الدعاء.
- د. إن الله سمیع الدعاء.

۸- در کدام جمله آوردن «خبر محذوف» جایز است؟ ص ۷۲

الف. لَوْلَا الْعَدْلُ لَفَسَدَتِ الرَّعِيَّةُ

ب. خَرَجَتْ فَاِذَا الْعَدُوُّ

ج. عَهْدَ اللَّهِ لَأَفْعَلَنَّ

د. الْأَمِيرُ عِنْدَكَ

۹- مفهوم عبارت: «لا فرق بين لا النافية للجنس و لا النافية للوحدة ای العاملة عمل "ليس" الا اذا كان اسمها مفردا فاذا عملتا في المثني او

المجموع احتمال ان يكون كل منهما لنفي الجنس او لنفي الاثنين او الجماعة» را توضیح دهید. ص ۱۰۵

جواب: مندرج در صفحه ۱۰۵ می باشد.

۱۰- در موارد زیر علت وجوب مقدم شدن «مفعول به» چیست؟ ص ۴۸ و ۴۷

الف) «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ»: جواب: محصور بودن فاعل.

ب) «مَنْ كَسَاهُ الْحَيَاءُ ثَوْبَهُ لَمْ يَرِ النَّاسُ عَيْبَهُ»: جواب: مفعول، ضمير متصل و فاعل، اسم ظاهر است.

ج) «إِبْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ»: جواب: به فاعل ضمیری متصل است که به مفعول به برمی گردد.

۱۱- با توجه به عبارت: «إِذَا لَمْ يَكُنْ فِي الْكَلَامِ مَفْعُولٌ بِهِ، نَابَ عَنِ الْفَاعِلِ مَا تَصَرَّفَ مِنَ الْمَصْدَرِ وَالظَّرْفُ بِشَرْطِ اخْتِصَاصِهِمَا»: ص ۵۱

اولاً: مقصود از مصدر و ظرف «متصرف» چیست؟

جواب: مصدری که بتواند علاوه بر نقش «مفعول مطلق» نقش دیگری در کلام بپذیرد، «مصدر متصرف» و اسم مکان یا زمان که علاوه بر نقش «مفعول فیه» نقش

دیگری در کلام بپذیرد، «ظرف متصرف» نامیده می شود. (نمره)

ثانياً: مصدر و ظرف در چه صورتی «مختص» محسوب می شوند؟

جواب: الف- با گرفتن صفت. ب- با اضافه شدن. ج- با معین شدن عدد مصدر. د- با علمیت ظرف. (نمره)

۱۲- با توجه به شرائط خبر «أفعال مقاربه» دلیل نادرستی جملات زیر را بنویسید. ص ۹۰

الف) أَخَذْتُ أَنْ أَهْدِدَهُمْ بِالْعِقَابِ إِذَا لَمْ يَنْتَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ. جواب: واجب است خبر افعال شروع، مجرد از «أَنْ» ذکر شوند.

ب) عَسَتْ أَنْ تَعُودَ أُخْتِي مِنْ رَحْلَتِهَا الطَّوِيلَةِ. جواب: «أُخْتِي» نمی تواند اسم «عَسَتْ» باشد چون «مِنْ رَحْلَتِهَا» متعلق به اوست و فصل به اجنبی لازم می آید

(«عَسَتْ» فعل تام است و باید مذكر ذکر شود).

۱۳- نقش کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده به ترتیب چیست؟ ص ۱۹

«إِنَّ لَامَ التَّأَكِيدِ يُؤْتِي بِهَا لِتَوْكِيدِ النَّفْيِ بَعْدَ «كَانَ» الْمُنْفِيَّةِ وَ تَسْمَى أَيْضاً هَذِهِ اللَّامُ الْجُحُودَ لِمَا لَمْ يَجِدْهَا الْجُحُودَ لِمَا لَمْ يَجِدْهَا الْجُحُودَ أَي النَّفْيِ.»

جواب: صفت - بدل یا عطف بیان - مفعول دوم - مفعول به (برای ملازمة)

۱۴- در آیه شریفه: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ» ص ۳۵

اولاً: مجرور «حَتَّى» را دقیقاً مشخص کنید. جواب: (أَنْ) تَنَفَّقُوا (نمره)

ثانياً: جمله «تَنَفَّقُوا» محلاً چه اعرابی دارد؟ چرا؟ جواب: محلی از اعراب ندارد چون صله است. (نمره)

۱۵- نقش مصدر مؤول در جمله: «أَوْشَكَ أَنْ يَذْهَبَ زَيْدٌ» چیست؟ ص ۸۷

جواب: فاعل أَوْشَكَ

۱۶- نقش «ملکا» در جمله: «لَا يَأْمَنُ الدَّهْرَ ذُو بَعِي وَ لَوْ مَلِكاً» چیست؟ ص ۸۴

جواب: خبر برای کان و اسم کان که محذوفند

۱۷- در عبارت: «وَ إِعْلَمَ أَنْ لَيْسَ لِلصَّابِرِ إِلَّا النُّصْرُ» معمول کلمه «أَنْ» را دقیقاً مشخص کنید. ص ۹۷

جواب: اسم آن ضمير شأن محذوف و خبرش جمله ليس للصابر إلا الصبر است.